

De la Plaça Gran a la «Plaça Gran»

La Plaça Gran. Heus aquí un nom evocador, arrelat fermament en el poble i en la toponímia urbana de les nostres poblacions. La plaça gran, la plaça major, la plaça per antonomàsia, és en totes les civilitzacions, un dels primers resultats de l'urbanisme. No cal dir que la nostra cultura europea, aferrada al suport de la Grècia antiga i de la totpoderosa Roma, va créixer al caliu del diàleg dels ciutadans reunits a la plaça, l'àgora grega i el fòrum romà, centres de comunicació física, humana, política, econòmica, cultural i intel·lectual. La plaça del poble ha significat en el transcurs dels anys, el lloc de trànsit convergent del veïnat, el centre del mercat enllaçant la pagesia amb els menestrals, la ubicació física dels serveis comunitaris —el temple, el govern local, l'esplai o la senzilla xerrada amical— i, fonamentalment, l'escenari de tots els esdeveniments de la vida pública. La plaça gran, resumeix, sintetitza la vida quotidiana de les comunitats urbanes.

Aquest fet —norma general— no podia constituir una excepció per a la nostra ciutat. Granollers s'ufana de la seva plaça gran emmarcada amb forta personalitat entre les places grans del nostre país, amb el perfil singular de la Porxada, obra del mestre de cases Bartomeu Brufalt, la qual des del segle XVI presideix la comunitat granollerina, escolta el batec dels ciutadans i contempla cada dijous la concentració brillant i multicolor del mil·lenari mercat. Com ha dit Pau Vila, la Plaça Gran fou el cor de la vila i avui ho és de la ciutat.

La nostra plaça, com pertoca a totes les places grans, ha viscut i emmarcat els fets més variats de la història local al redós de la casa de la ciutat, a unes passes de l'església de Sant Esteve, formant cruïlla amb l'antic camí ral dels carrers de Barcelona-Santa Elisabet-Corró, ornada amb la mítica pedra de l'Encant i voltada de les migra-des mostres que resten de l'arquitectura medieval. La desfilada de fets per

la Plaça Gran és notòria en quantitat i diversitat des de canvis de règim polític fins a jocs de la mainada, passant per una gamma molt variada com canonades a l'ajuntament, bombes a la Porxada, concentracions de tots colors, manifestacions populars, concerts, ballades, concursos de pintura, caramelles, o simplement el cant dels «serenos» en un etcètera extens i pintoresc. També la plaça com totes les places grans ha sofert les veleïtats de la política amb les successives denominacions oficials —recordem els rètols: de la República, de José Antonio— les quals han restat superficials per quan el poble, malgrat tot, sempre ha mantingut el tradicional i autèntic topònim de «Plaça Gran».

L'aparició d'una revista amb la denominació de «Plaça Gran» no és una simple coincidència i ens dona als granollerins —especialment als qui en som absents— una sensació de retrobament de la personalitat ciutadana arrelada en el passat però pendent del futur, amb la visió àmplia d'afermar la nostra Vila oberta, davant la trista despersonalització dels nostres pobles, als quals la densificació demogràfica, la immigració incontrolada, la destrucció del camp vallesà i la progressiva conurbació comarcal han socavat intensament.

En aquest primer extraordinari de Nadal de «Plaça Gran», hereva de tantes revistes i projectes frustrats com deia l'editorial del número zero, és presenta una ocasió molt oportuna per a evidenciar el simbolisme de la Plaça Gran en la vida ciutadana, i, alhora, significar el compromís de granollerisme contret per la revista en adoptar i honorar el capçal, encertat i suggestiu, de «Plaça Gran».

Jordi Baulles

